

ДО КЛАСТЕРУ З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ВХОДЯТЬ СУБКЛАСТЕРИ З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ, ҐЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА ТА РОЗМІНУВАННЯ

Мешканці с. Водяне, розташованого на підконтрольній Уряду території Донецької області, написали на паркані: «Живуть люди!»
Фото: Восток SOS

ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ

- Моніторингова місія ООН із прав людини в Україні (ММПЛУ) зафіксувала в період з 1 по 31 грудня 2015 р. не менше 15 жертв серед цивільного населення у зоні конфлікту на сході України: семеро вбитих та восьмеро поранених. ММПЛУ веде розслідування причин втрат серед цивільного населення, використовуючи цілого комплекс джерел та різних видів інформації, які пройшли оцінку об'єктивності та надійності. Усі загиблі були дорослими: четверо жінок та троє чоловіків. Одна жінка загинула під час обстрілу; ще одна жінка та двоє чоловіків загинули від вибухонебезпечних пережитків війни (ВПВ); двоє жінок було вбито зі стрілецької зброї; точна причина смерті одного з чоловіків невідома. Серед вісьмох поранених семеро дорослих (одна жінка та шість чоловіків) та один неповнолітній хлопчик. Окрім одного чоловіка, пораненого зі стрілецької зброї, решта отримала поранення спричинені ВПВ, зокрема хлопчик 15 років, який наступив на протипіхотну міну неподалік від Луганська.
- У грудні Кластер з питань захисту, представлений Управлінням Верховного комісара ООН із прав людини (УВКПЛ ООН) та Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), а також Субкластер із питань розмінування, представлений Данською групою з розмінування (ДГР) взяли участь у спільній гуманітарній оцінці ситуації на КПП вздовж лінії зіткнення. Черги не покоротшали — цивільне населення змушене чекати біля КПП протягом тривалого часу, у тому числі вночі. Оскільки згідно з останніми звітами обстріли районів цих поселень посилюються, цивільне населення піддається великій небезпеці. Більшість КПП не обладнанні захисними сховищами на випадок обстрілу. Все ще існують значні прогалини інформування, також загальні умови очікування лишаються поганими, незважаючи на наявність наметів з обігрівом, встановлених Державною службою з надзвичайних ситуацій. Намети, однак, зазвичай розташовані далеко від черг, що робить їх непридатними для осіб з особливими потребами.
- 16 грудня Кабінет Міністрів прийняв постанову № 1035 про обмеження постачання товарів та послуг на територію та з території Криму, за винятком особистих речей або продуктів харчування. Обмеження не поширюються на електроенергію, деякі товари широкого вжитку та гуманітарну допомогу. Постанова набуває чинності з 16 січня 2016 р. й узаконює діючу цивільну блокаду Криму, а також може призвести до погіршення гуманітарної ситуації внаслідок підвищення цін на продукти харчування та медикаменти, яке виникло в результаті цивільної блокади.
- 8 грудня група народних депутатів Верховної Ради зареєструвала проект закону «Про тимчасово окуповану територію України» № 3593. Проект закону підтверджує деякі з існуючих положень українського законодавства, проте також торкається нових аспектів, деякі з яких піднімають питання захисту прав людини, в тому числі відповідальність за захист здоров'я і збереження майна, а також соціальне забезпечення, невизнання проблем із документами з боку *де-факто* влади та припинення постачання основних ресурсів, зокрема води та електроенергії.
- Обмежений доступ у зонах конфлікту не дозволяє розгорнути повноцінну діяльність із розмінування. Субкластер із питань розмінування занепокоєний складнощами у процесі переговорів між сторонами вздовж лінії конфлікту щодо дозволу гуманітарним силам розпочати інформування населення про міну небезпеку та інші види діяльності, пов'язані із розмінуванням. Постійні воєнні дії ставлять під загрозу роботи з розмінування.
- Правова допомога залишається серед серйозних прогалин у діяльності з попередження та реагування на ґендерне насильство в Україні. Для надання якісної правової допомоги постраждалим від ґендерного насильства, необхідне належне фінансування, знання та бажання з боку ключових партнерів, які спеціалізуються на юридичній допомозі.

Контакти:

Крістін Гойє, Координатор Кластера з питань захисту, goyer@unhcr.org, тел.: +38 050 382 5014

Клер Уелан, Координатор Кластера з питань захисту, cwhelan@ohchr.org, тел.: +38 050 382 5277

Аннетт Літ, Координатор Суб-кластера з питань захисту дітей, alyth@unicef.org, тел.: + 38 050 3805181

Єкатерина Крістесашвілі, Координатор Суб-кластера з питань ґендерного насильства, kristesashvili@unfpa.org, тел.: +38 095 134 2820

Кунал Дхар, співголова Суб-кластера з питань розмінування, kunal.dhar@undp.org, тел.: +38 050 332 1091

Едвард Краузер, співголова Суб-кластера з питань розмінування, edward.crowther@drc-ukraine.org, тел.: +380 63 793 4120

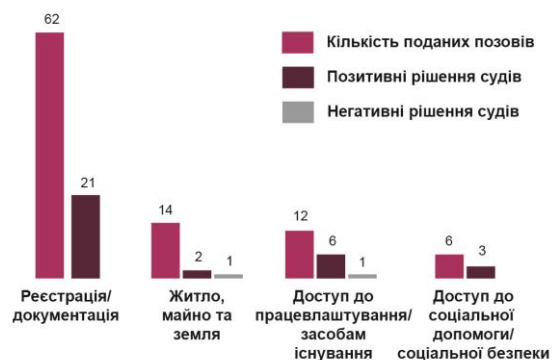
Основні документи:

Стратегія Кластера з питань захисту
ЗВ-матриця Кластера
Керівництво з питань евакуації
Оновлене повідомлення про реєстрацію ВПО
Аналітична записка про право на свободу пересування
Керівництво з питань захисту та пріоритетної роботи з вразливими категоріями
Керівництво з питань роботи з людьми з інвалідністю
План гуманітарного реагування на 2016 р. (HRP 2016): положення щодо ґендерної рівності та захисту, які мають враховувати всі партнери
HRP 2016: положення щодо ґендерної рівності та захисту, які мають враховувати координатори кластерів та члени відбіркових комітетів
Бюлетень Житло, земля та майно

ОСНОВНІ ФАКТИ

- 25 грудня Верховна Рада України прийняла Закон № 921-VIII про внесення змін у ряд важливих положень про забезпечення і захист прав громадян. Закон приводить законодавство про статус ВПО у відповідність з Керівними принципами ООН із питання про ВПО. Окрім того, закон спрощує процедуру реєстрації ВПО та закріплює гарантії прав ВПО, в тому числі право на добровільне повернення та інтеграцію. ВПО зможуть уникнути припинення виплат пенсій, соціальних виплат та інших видів допомоги/послуг завдяки безстроковій дії свідоцтва ВПО.
- 16 грудня Кабінет Міністрів прийняв «Комплексну державну програму щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО в інші регіони України на період до 2017 року». Передбачається, що Програма залучить суб'єктів громадянського суспільства до участі в реалізації плану, а також підніме деякі ключові питання захисту прав ВПО, зокрема права на життя, права на свободу пересування, права на захист від безробіття, права на працю. Вона також торкається питань житла, землі та майна і прав вразливих категорій населення. Проте програма не передбачає додаткового фінансування, тому питання щодо її реалізації залишається відкритим.
- 18 грудня постанова Кабінету Міністрів № 1014 набула чинності. Ця постанова вносить поправки до постанови № 505 про надання грошової допомоги ВПО, а також спрощує отримання державної грошової допомоги дітям ВПО без супроводу батьків. Інші дорослі, які супроводжують дітей ВПО (дідусь або бабуся, повнолітній брат або сестра, вітчим або мачуха) можуть звернутися за допомогою. Поправка також дозволяє іншим особам, які здійснюють тимчасову опіку, наприклад далеким родичам або сусідам, звертатися за допомогою від імені дитини, за наявності завіреної нотаріусом заяви батьків.
- 3-4 грудня УВКБ ООН в Україні спільно з Харківським національним університетом організували в Харкові суспільним форум «Громада та ми: діємо разом». Провідні українські та міжнародні громадські організації, а також представники органів місцевого самоуправління зустрілись для обговорення проблем і характеру роботи з ВПО. Учасники взяли участь у спеціалізованих семінарах під керівництвом місцевих та інших громадських організацій, а також експертів, які працюють над розвитком потенціалу місцевих НГО. Було вироблено рекомендації, спрямовані на посилення партнерських стосунків, формування ключових інформаційних повідомлень та визначення основних напрямків, які потребують негайної та довгострокової гуманітарної допомоги.
- Перше засідання Технічної робочої групи з питань людей похилого віку та людей з інвалідністю відбулося 2 грудня під керівництвом «HelpAge International». На засіданні група обговорила поставлені завдання, а також визначила безпосередні пріоритети. Робоча група під егідою Кластера з питань захисту націлена на інтеграцію потреб вразливих категорій населення при плануванні та реалізації програми. Також будуть визначені деякі рекомендації, специфічні для Кластерів або сфери, які забезпечать інтеграцію в стратегію Кластерів. Окрім того заплановане проведення аналізу вторинних даних для складання профілей по областях, які відображають вік, стать та інвалідність.
- У грудні «HelpAge International» здійснила оновлення даних щодо проблем захисту, які виникають головним чином серед літніх осіб. Одним із основних пріоритетів стали питання розлучення сімей, а також відмова або перешкоджання доступу, нерівноцінний або вибірковий доступ до таких основних видів обслуговування, як отримання продуктів харчування чи медичне обслуговування.
- 22 грудня 2015 р. Норвезька рада з питань біженців (NRC) організувала в Києві першу із ряду запланованих відкритих дискусій з питань нормативно-правової бази виплат компенсацій за пошкодження або руйнування житла у зоні конфлікту на території Східної України. Представники місцевих та міжнародних громадських організацій, агенцій ООН та уряду обговорили проект закону про державні субвенції для Луганської, Харківської і Донецької областей для виплати компенсацій приватним особам, чії домівки були пошкоджені або зруйновані у ході конфлікту.
- У грудні ММППУ/УВКПЛ ООН опублікувала 12-й кварталний звіт за період з 16 серпня по 15 листопада. Незважаючи на зниження інтенсивності бойових дій, порушення прав людини продовжуються по обидва боки лінії зіткнення.
- Субкластер з питань захисту дітей відвідав м. Костянтинівка, розташоване неподалік від лінії зіткнення. Оскільки місто знаходиться недалеко від непідконтрольної Уряду території, тут спостерігається збільшення потоку осіб, які прибули для оформлення українських документів. Проте кількість доступних послуг дуже обмежена, тому Субкластер з питань захисту дітей виніс на обговорення питання про можливість організувати Простори дитячого розвитку, де діти з непідконтрольних Уряду територій могли б проводити час, поки їхні батьки займаються справами у місті.
- У Северодонецьку та Краматорську Субкластер з питань захисту дітей провів тренінг із захисту дітей у надзвичайних ситуаціях. У кожному з тренінгів взяли участь близько 40 представників органів місцевого самоврядування та громадських організацій.
- Фонд народонаселення ООН (UNFPA) та Українська фундація громадського здоров'я надали технічну підтримку обласним, міським та районним центрам соціального обслуговування, і виділили субгранти 18 громадським організаціям у Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій і Харківській областях для надання допомоги потерпілим від гендерного насильства, в тому числі ВПО.
- Міжнародна медична служба (ММС) повідомила про результати оцінки рівня гендерного насильства, проведену у вересні в Харківській та Донецькій областях (підконтрольна та непідконтрольна Уряду території). Виявлені проблеми, які дестабілюють рівень громадської безпеки та потенційно можуть спричинити поширення гендерного насильства, було поділено на чотири категорії: присутність активних або колишніх учасників бойових дій, обмежена мобільність жінок/дівчат, експлуатація сексуальних послуг із комерційною метою та брак довіри до державних служб і систем. Вказані проблеми потребують комплексного втручання, спрямованого на покращення захисту постраждалих та попередження ризиків.
- 10 грудня УВКБ ООН спільно із благодійним фондом «Фундація добрих справ», Київською обласною держадміністрацією та представниками адміністрації міського голови Ірпеня відкрили Громадський центр для ВПЛ в м. Ірпінь. Центр надаватиме правову, соціальну та психологічну допомогу ВПО. Декілька місцевих громадських організацій приєдналися до центру із власними програмами допомоги дітям та літнім людям ВПО. Громадський центр відкритий для пропозицій з боку ВПО та місцевого населення щодо підвищення інформованості з питань прав, інтеграції та соціальної адаптації ВПО.
- 17 грудня благодійний фонд «Надія» за фінансової підтримки агенції USAID відкрив координаційний центр для ВПО у м. Рубіжне (Луганська обл., підконтрольна Уряду територія). У цьому центрі ВПО зможуть отримати правову, психологічну та гуманітарну допомогу. Центр працює за принципом комплексного обслуговування і планує залучити інші громадські організації для надання додаткових послуг.

Кількісні данні судових втручань на 31 грудня 2015р (УВКБ ООН)

Психосоціальна підтримка, мобільні бригади (листопад - грудень 2015), UNFPA/UFPN

